

lutkovno-glasbena predstava

Koncept, režija i muzika: **Peter Kus**

Tekst i dramaturgija: **Ajda Rooss** (prema motivima bajki Sergeja Kozlova)

Vizuelni identitet i grafički dizajn: **Kaja Avberšek**

Muzički instrumenti: **Peter Kus, Darko Korošec**

Kostimografija: **Iztok Hrga**

Dizajn svetla: **Borut Bučinel**

Izrada lutaka: **Silvo Metelko, Ana Kravanja, Kaja Avberšek**

Izrada scenografije: **Rajko Miladić, Adolf Košmrl, Peter Kus, Jurij Kus**

Igraju:

Urška Cvetko, Bruno Kontrec, Gregor Hrovat/Lola Mlačnik, Ivan Štrok

Produkcija: **Dječje kazalište Dubrava, Zagreb** in **Gledališće Glej, Ljubljana**

Koprodukcija: **Zavod Kuskus**

Predstava traje **40 minuta** i primerena je za uzrast **od 4. do 8. godine.**

Kontakt:

Zavod Kuskus

t/ +386 41 657860 (Peter Kus)

e/ info@peterkus.net

w/ www.peterkus.net

O PREDSTAVI SO ZAPISALI:

“Luda šuma je inovativna lutkarsko-muzička predstava koja gledaoce uvuče u čarobnu zvučnu šumu, među njene stanovnike. Odlikuje je bogata mašta i kreativnost u animaciji koja je istovremeno lutkarska i muzička, jer su lutke i scenografija ujedno i originalni instrumenti izrađeni od prirodnih materijala. Jedinствена scenografija besprekorno se prepliće sa svojim zvučnim oživljavanjem, te u ovoj kombinaciji elegantno usmerava pažnju na slušnu percepciju prirode. Precizna rediteljska rešenja s lakoćom vode kroz ciklus godišnjih doba i njihovih promena, te raspliću prijateljstvo čiji život zazvuči u muzici i spoznaji da je zajedno sve lakše i lepše.” **Stručna komisija platforme [Zlata paličica](#) (Nika Arhar, Martina Peštaj i Adriana Gaberšček)**

“Luda šuma je očaravajuće pozorišno iskustvo koje se služi umetničkim umesto didaktičkim sredstvima, kako bi prirodu približilo deci, a decu prirodi. [...] Četvoro umetnika svira i animira lutke-instrumente na toliko veštom nivou da publika (dečja i odrasla) može osetiti onu retku razoružanost koju imamo kad smo u prisustvu dara.... Muzička i likovna lepota, kao i neverovatna maštovitost u konstrukciji instrumenata i dočaravanju prirode i više su nego dovoljni da oduzmu dah i obuzmu duh.” **Mina Petrić, Bilten 27. Festivala ekološkog pozorišta (Srbija)**

“... prava je to igra muzikom, likovnošću i mladalačkim izvođačkim šarmom, koju treba pažljivo i slušati i gledati. To je čarolija pozorišne umetnosti.” **Mira Muhoberac, [Vijenac](#) (Hrvatska)**

“Izuzetna likovnost i krasan zvuk, spojeni vrhunskim artizmom, odmiču nas od običnog, a od malenih gledalaca traže napor aktivnog gledanja, koji je onda i prikladno nagrađen – radošću razumevanja i radošću doživljaja.” **Iva Gruić, www.kazaliste.hr (Hrvatska)**

“Predstava Luda šuma očarala je gledaoce svojom maštom, nadahnjujućom šumskom scenografijom i njenim stanovnicima koji proživljavaju avanture kroz četiri godišnja doba. U režiji Petra Kusa, u ovom muzičko-lutkarskom pozorištu, cela scena je pretvorena u šumski dom medveda i ježa. Vizija autora očarava slikom i zvukom, humorom, istančanim osećajem i obiljem ideja. Glumci Andrea Giordani, Bruno Kontrec, Gregor Hrovat i Ivan Štrok oduševili su svojim bogatim muzičkim talentom i velikim zadovoljstvom nastupa na sceni.” **Sophia Juen, [Vorarlberg Online](#)**

“... ovo trojstvo šume kao pozorišta, muzike i lutaka usudili bismo se da podstaknemo na što veći broj izvođenja i drugde u našoj zemlji, te toplo preporučujemo njegovu posetu.” **Uroš Smasek, [Večer](#)**

PROŠLI FESTIVALI, NAGRADE I MEĐUNARODNE IZVEDBE:

- *International Theatre Festival Walizka, Łomża (Poljska), 3. 6. 2023* – **nagrada za najboljšo glasbo, nagrada za najboljšo predstavu po izboru občinstva**
- *Sommertraumhafen Festival, Eibiswald (Avstrija), 6. 5. 2023*
- *Teatro Miela, Trst (Italija), 19. 2. 2023*
- *Teatro e scuola, Tarvisio, Ugovizza, Pontebba, Moggio, Chiusaforte, Resial (Italija), 25.5–17.6.2022.*
- *27. Festival ekološkog pozorišta, Bačka Palanka (Srbija), 20.8.2021* – **nagrada stručnog žirija za najbolju predstavu u celini, nagrada dečjeg žirija**
- *Picolipalchi, Muggia (Italija), 25.7.2021.*
- *Teatro e scuola, Monfalcone i Staranzano (Italija), 28.5–17.6.2021.*
- *Plesni zbirkus, Rijeka (Hrvatska), 18.10.2020.*
- *Trallallero, Artegna (Italija), 10.10.2019.*
- *30. Poletni lutkovni pristan, Maribor, 18.8.2019.*
- *Ljeto u Dubravi, 2018, Zagreb (Hrvatska)*
- *International Puppentheaterstage, 2017, Mistelbach (Austrija)*
- *18. Lutfest, 2017, Istočno Sarajevo (BiH)* – **nagrada za originalnu ideju „Lutkobaz“ Marko Kovačević (Peter Kus), nagrada „Magija lutkarstva“ Radoslav Lazić, nagrada za najbolju scenografiju (Kaja Avberšek), nagrada za muziku (Peter Kus), najbolja predstava po izboru dečjeg žirija,**
- *Internationales Storytelling Festival, 2017, Irdning, Gradec, Bad Schönau (Austrija)*
- *21. Revija lutkarskih kazališta, 2016, Rijeka (Hrvatska)*
- *Pannopicum, 2016, Neusiedl am See (Austrija)*
- *Sommertraumhafen, 2016, Wies (Austrija)*
- *Luaga und Losna, 2015, Feldkirch (Austrija)*
- *Špancirfest, 2015, Varaždin (Hrvatska)*
- *Kotorski festival pozorišta za djecu, 2015, Kotor (Crna Gora)*
- *Fantasima, 2015, Lienz (Austrija)*
- *Cikl Cakl, 2013, Pliberk/Bleiburg (Austrija)*
- *Međunarodni dječji festival, 2013, Šibenik (Hrvatska)*
- *20. Međunarodni festival pozorišta za decu, 2013, Subotica (Srbija)* – **nagrada za najbolju muziku**
- *24. SLUK festival, 2013, Osijek (Hrvatska)* – **nagrada za inovaciju u lutkarstvu**
- *Bobri, 2016, Ljubljana (Slovenija)*
- *15. ASSITEJ susret profesionalnih hrvatskih kazališta, 2012, Čakovec (Hrvatska)* – **najbolja muzika (Peter Kus), najbolja scenografija i dizajn instrumenata (Kaja Avberšek, Peter Kus), najbolji dizajn svetla (Borut Bučinel)**
- *Prelet, 2012, Ljubljana (Slovenija)*

KRATKA PREZENTACIJA

Autor predstave Peter Kus je kompozitor i muzičar koji se poslednjih godina posvetio stvaranju pozorišnih predstava. U njima istražuje granična područja lutkarskog pozorišta, naročito u odnosu na muziku. Originalni muzički instrumenti i njihova upotreba u pozorištu važan su deo njegovog rada. Predstava “Luda šuma” je nastavak i produbljivanje ovih istraživanja. Njena središnja ideja je stvoriti **zvonko “šumsko pozorište”**, koje je u materijalnom smislu organski izgrađeno od prirodnih objekata. U njemu se šumske biljke, delovi drveća, korenje, šumsko voće i druge stvari pronađene u prirodi oživljavaju kao muzički instrumenti, lutke ili scenografija.

Polazna tačka predstave su bajke o ježiću i njegovom najboljem prijatelju medvediću, ruskog pisca za decu Sergeja Kozlova (1940–2010). Oni žive u šumi koju zajedno istražuju, u njoj sreću druge životinje, posmatraju prirodu, šumske pojave i prate promene godišnjih doba. Kroz njihov odnos i reakcije na okolinu, deca upoznaju teme poput prijateljstva, samoće, tolerancije, osetljivosti, osećaja čuđenja prema svetlu i radosti života. Tragovima Ježića i Medvedića deca odlaze na avanturu života: njegovih bolesti, lepota i tajanstvenosti.

Foto: Ivo Hans Avberšek

O PREDSTAVI

Jedan od glavnih izazova predstave “Luda šuma” bio je izraditi scenografiju i lutke od prirodnih materijala nađenih u šumi i u polju. Pošto je u suštini reč o zvučnoj predstavi u kojoj se sva muzika proizvodi uživo, na isti način su rađeni i **muzički instrumenti**. Takođe, sve lutke u predstavi su osmišljene tako da, osim što ih je moguće animirati, imaju i funkciju muzičkih instrumenata, te pružaju mogućnost sviranja na njima. Instrumenti su originalni, napravljeni posebno za predstavu, a mnogi od njih pravljeni su po ugledu na narodne instrumente iz različitih krajeva sveta. Instrumenti i lutke su predstavljeni i na [video linku](#).

Jež ima glavu i telo napravljeno od dve tikve: preko oble tikve na njegovom trbuhu zategnuta je membrana koja funkcioniše kao bubanj, dok je na drugoj tikvi, na temenu glave, smeštena kalimba (tj. originalni afrički lamelofon s metalnim dirkama koje se trzaju prstima).

Medved je napravljen od pečene gline koja je iznutra šuplja, tako da prilikom udaranja po otvorima potmulo odzvanja (po uzoru na afrički udu bubanj).

Foto: Hans Avberšek

Veverica je osmišljena kao velika zvečka, po uzoru na brazilske zvečke *caxixi* (izg. kašiši), dok istovremeno u glavi ima ugrađenu dvojezičnu duvaljku iz hrvatske Istre – sopilu ili roženicu.

Zec je napravljen po uzoru na brazilske udaraljke *berimbau* i dodatno opremljen zvečkama od različitih plodova (oči, nos), kao i ušima od bambusovih cevi koje odzvanjaju.

Mrav je sastavljen od četiri zvečke *maracas*, napravljen od malih meksičkih tikvi.

Bela rada je napravljena poput jednožičanih gusala.

Na *snežnoj pahulji* zvuk proizvode različite mesingane pločice oblikovane u metalofon.

Slon je sastavljen iz dva pločasta bubnja i surle koja funkcioniše kao *didžeridu* od balona.

Različite svirale predstavljaju ptice – okarina, srednjeevokovna svirala *gemshorn* i slovenska narodna svirala *čivn'k*.

Puž je spiralno izdubljena drvena cev kojom se trubi slično australijskom *didžeriduu*. Osim toga, u predstavi se koriste još i drugi instrumenti koji su ugrađeni u scenografiju:

- *balafon*, afrička udaraljka (idiofon) sa tonskim pločicama od grubo obrađenog drveta; prethodnik današnje marimbe koji ima rezonatore od tikvi,
- 2 *litoфона*, tj. udaraljke (idiofona) sa kamenim pločicama; na prvom lito fonu pločice su napravljene od tvrdog mramora (dolomit), na drugom od prirodnog kamena (kristalni krečnjak) prikupljenog na obali Jadranskog mora,
- *drvena harfa* napravljena je od snažne maslinove grane preko koje su zapete strune,
- *drveni kontrabas* napravljen je od starog debela duž kog su zapete žice od bas gitare,

- *bambusov saksofon* napravljen je od krajeva bambusovih cevi različitih prečnika, koje se uvlače jedna u drugu,
- *ručni bubnjevi s ramovima* napravljeni su od starih šupljih panjeva pronađenih u šumi, preko kojih je razapeta životinjska koža,
- *marimbula*, velika basovita kalimba smeštena je na jednom delu starog debela,
- *krin*, afrička udaraljka, napravljena je od izdubljenog debela sa urezima pomoću kojih se proizvode različiti tonovi.

Foto: Hans Avberšek

Sadržajni okvir ovog “šumskog pozorišta” autor predstave je pronašao u likovima i atmosferama basni i bajki izuzetnog ruskog pisca Sergeja Grigoreviča Kozlova (1939–2010) koji je van svoje domovine skoro nepoznat. Osim retkih prevoda njegovih priča na francuski, italijanski i japanski jezik, najveći odjek napravio je svojim scenarijom za kulturni, Oskarom nagrađeni animirani film “Jež u magli” (rež. Jurij Norshtein, 1975). Glavni junak svih Kozlovljevih priča je jež, a pored njega se pojavljuju medved, veverica, zec, gavran i još nekoliko drugih životinja.

Ilustracija iz animiranog filma *Jež u magli*

Životinje su kod Kozlova počovečene i imaju određene karakterne osobine na kojima pisac zasniva radnju.

Takvi su i jež i medved u predstavi “Luda šuma”:

- jež je blag, tih, zamišljen i osetljiv; zanima se tajnama prirode oko sebe, koje ga neprestano uznemiravaju dok pokušava da ih razume,
- medved je veseo, glasan i hrabar, mada, donekle “kratke pameti”; ipak, veoma je dobrodušan.

Uprkos razlikama, jež i medved se dopunjavaju i najbolji su prijatelji. Potreba za ljudskim odnosom i **prijateljstvom** je tako jedna od glavnih tema predstave. Ovako razgovaraju:

Jež: “Stvarno si dobar prijatelj. Uopšte ne mogu da zamislim da te nema. Da tebe nema, ni mene ne bi bilo.”

Medved: “I da tebe nema, ni mene ne bi bilo.”

Jež: “Onda je sreća da smo dvojica... Ti i ja.”

Zajedno ostaju i kad se suoče sa prirodom (lov na jesen) i teškim trenucima u kojima moraju preživeti zimu.

Pritom ježeva potreba za **samoćom** nije odricanje od prijateljstva. Dok razmišlja i zatvara se, želi biti sam sa sobom i svojim mislima. Medved je drugačiji. Otvoren je, komunikativan i želeo bi da uvek ima nekog pored sebe. Ipak, razume i poštuje ježevu želju da ponekad želi da bude sam – baš zato što mu je prijatelj.

Dok medved prihvata život takav kakav je, jež se uvek pita zašto su stvari takve kakve deluju da jesu. Kakve će boje biti dan kad se sutra bude probudio? Ko su životinje koje se kreću po šumi? Kako bi mogao da ugrije kuću da medved i on ne bi umrli? Kako bi mogao da ulovi jesen da više ne pada kiša? Kako je lepo proleće?! Radoznao je i **čudi se** prirodi koju posmatra. Njegova potreba da neprestano preispituje stvari povremeno u njemu budi nelagodu, ali istovremeno i stalnu **radost života**.

Promene u prirodi koje ježa toliko uznemiruju (medved im se povremeno raduje, a neki put je zbog njih loše volje) prate **promene godišnjih doba**.

- priča počinje u *proleće* kada je šuma zelena i kada životinje u njoj hitaju ka poslu (srećemo puža, zeca, vevericu i mrave),
- *leti* jež i medved sretnu belu radu i zaljube se u nju,
- *s jeseni* počne kiša, što jež i medved žele da spreče pa pokušaju da ulove jesen,
- *zimi* medved napuni trbuh snežnim pahuljama, razboli se i skoro umre,
- spasi ih slon, oblik toplog vetra, koji odagna zimu i donese *proleće*.

Prirodne promene koje predstava opisuje, prepoznavanje prirodnih pojava, originalno i duhovito suočavanje glavnih junaka s njima, te opažanje neobičnih materijala pronađenih u prirodi, od kojih su izgrađene lutke, instrumenti i scenografija – sve to podstiče decu da postanu svesni prirodnog okruženja u kom žive i češće menjaju zatvorene prostore i virtuelni svet ekrana za njega¹.

¹ Prema istraživanjima, deca iz SAD su 2015. vani (što nije obavezno vangradska priroda) prosečno boravila tek 5–7 minuta dnevno (taj problem, recimo, obrađuje knjiga *Sampson, D. Scott, How to Raise a Wild Child: The Art and Science of Falling in Love with Nature*, Houghton Mifflin Harcourt, 2015).

POLAZIŠTA ZA RAZGOVOR I RAD U ŠKOLI

(priprema časa za niže razrede OŠ)

Metode

razgovor, pravljenje instrumenata, likovno stvaralaštvo

Oblici

frontalni, individualni

Predmeti

muzičko vaspitanje, likovno vaspitanje

Ciljevi

učenici

- razgovaraju o važnosti prijateljstva, te razumevanju i prihvatanju razlika među ljudima; tom prilikom se takođe pitaju o ljudskoj potrebi za samoćom
- saznaju o važnosti radoznalosti i čuđenja nad prirodom koja je oko nas,
- saznaju kako je moguće iskoristiti prirodne materijale na originalan način,
- saznaju šta su originalni muzički instrumenti,
- razgovaraju o tome kako ti instrumenti rade i na kakve ih skupine delimo,
- uz pomoć učitelja ili roditelja prave svoj muzički instrument – *didžeridu* od balona,
- prave ježeve od kartona, borovih iglica, strugotine ili arišovih šišarki,
- gledaju animirani film “Jež u šumi” – dostupan na [linku](#) (sa engleskim titlovima).

Didžeridu od balona

Video instrukcije za pravljenje didžeridua od balona su dostupne na [ovom linku](#).

Avtor besedil: **Peter Kus**

Dodatne informacije:
www.peterkus.net

Jež od prirodnih materijala – uputstvo za izradu

POTREBNI SU NAM:

- tanji karton koji može da se reže makazama,
- makaze
- lepak za papir ili drvo,
- borove iglice,
- strugotina
- arišove šišarke
- tri manja ploda okruglog oblika (kalina, šipurak, dunjarica, i sl.)
- crni flomaster ili masna bojica.

UPUTSTVA ZA IZRADU:

1. Na papiru odštampamo crno-bele slike ježeva sa sledeće strane, koje po želji povećamo. Slike dva ježa precrtamo na karton. Ježa, naravno, možemo nacrtati i po sopstvenoj zamisli, odnosno možemo zamoliti decu da to urade sama.
2. Skicu od kartona izrežemo i ježeve bodlje premažemo lepkom. Pre nego što se lepak osuši, na njega nasložimo borove iglice, strugotinu ili šišarke. Na ježevu njuškicu zalepimo okrugli plod. Crnim flomasterom nacrtamo ježu oči i usta. Na mestu, kjer ima ježek smrček zalepimo še okrogli plod. S crnim flumastrom narišemo ježkove oči in usta.

